

מאת שליחו המיוחד של "העולם הזה"

דורשים אחד עם יוון — ויוון, שהיא תחת השפעה אנגלו-אמריקאית ("העולם הזה" 664) אינה מעזת לתמוך בהם. מצד שני אין האנגלים מעוניינים בפתוח הכלכלה המקומית. החקלאות פרימיטיבית בית מאד ולתוצרתה אין שוק. קרה שהיו מונחים אלפי טונות תפוחי אדמה במח- סנים — ונרקבו.

אותו מצב שורר בכל שטחי הכלכלה הקפריסאית. מקשים מאד על היצוא ומזמלאים את הארץ בתוצרת בריטית. בתי חרושת אין, ומשום כך מההה קפריסין שוק טוב לתעשייה הבריטית. אני גליה מעוניינת ששכר העבודה בקפריסין יישאר ירוד (כדי שמונה שילינגים ליום) והעובדה שהחקלאות סובלת מחוסר שוק מתאים גורמת לכך שמחירי תוצרתה נמוכים מאד. נראה שמונה שילינגים מספיקים לקיום, — בלי בגד, בשר ודיוור אנושי.

מה שנעשה -- לתיירים

הדרך ממורפו להרים יפה ביותר. בשלשים השנה האחרונות נטעה הארץ מיניסטרציה הבריטית יערות, המכסים את ההרים ומהווים משיכה חזקה לתיירים, ומקור חשוב לעץ.

ובתוך היערות מכרות אסבסט חשיבים וגם מכרות נחושת. הכורים באיב מהכפרים הסמוכים, והחברות האנגלו-אמריקאיות, בעלות המכרות, בנו שייכונים לפועלים.

לפני השביתות הגדולות במכרות, לפני מספר שנים, היה שכר העבודה של הפועלים ירוד עוד יותר; והי שביתות נמשכו חודשים רבים. הפועלים השובתים חזרו לכפריהם ולחקלאותם. לבסוף הסכימו החברות להעלות השכר וגם לבנין השיכון.

וזהו המצב כיום: השכונים בנויים לבני חמר, העשויים במקום, ויחידת דיוור היא בת חדר אחד. ועם השיכון והי עלאת השכר, אין שכר העבודה מספיק למשפחה.

פועלי קפריסין

תנאים קשים אלה הם שגרמו למצב מיוחד במינו השורר בהרי קפריסין. בכל מקום בו תלך תראה נשים עובדות. והן עסוקות לא רק בעבודה חקלאית, אלא גם בכל עבודה גופנית קשה כמו כבשיים ובבנין, תעשית לבנים,

על ספון "פיליפו גרימני" בדרכי מחיפה לקפריסין. אמר לי הקצין הראשי שון: "דע, קפריסין היא ארץ הפרודוסים. כדאי לך, לפני שאתה יוצא לסיוורך, לעלות להרים, כדי לנחש שם מספר ימים". שאלתי אם הוא מתכוון לאמר בזה שניקוסיה, מושב השלטון באי, מעייפת כל כך. הוא צחק. "זה לא רק ניקוסיה. כל האי הוא תערובת של אנושיות וארכיאולוגיה, עם שעמום סובי מצד אחד ומשחק פוליטי מוגחך של אנשים שאינם יודעים את רצונם, על רקע של משק ניצול פרוץ מצד שני".

ירדתי מהאניה בלרנקה, נמל קטן בחלק הדרומי-מזרחי של האי, והחלטתי לנסוע ישר להרים. מצאתי נהג מונית שהבטיח לקחת אותי לסיוור באי במשך יום תמים במטרה להגיע בערב לטרודוס, כפר השוכן בגובה של 1.700 מטר לרגלי הר אולימפוס (הקפריסאי!) כי לקפריסאים יש אולימפוס משלהם). בעד כל הנסיעה הארוכה הזאת דרש הנהג שלש לירות. חשבתי שהנסיעה תארך שעות, אולם טעיתי: המדובר היה על יום נסיעה מלא.

השעתיים הראשונות של הנסיעה היו חסרות ענין. יצאנו מלרנקה לפמגוסטה, משם לניקוסיה, והדרך עוברת בחלקה הראשון בין פרדסים ובחלקה השני דרך מדבר שומם. כי גם מדבר יש לקפריסאים. (אנשי המקום אמרו לי כי אין מדבר זה זקוק אלא למים כדי להפירותו, והמרחק למקורות המים... כ-20 ק"מ).

לא התעכבנו בניקוסיה, והמשכנו בדרך צפונה. הגענו למורפו. עיר קטנה היא השוכנת בקרבת חוף הים. כל בית עומד בתוך גן ירק גדול והעיר כולה בתוך יער. רק בית אחד עומד חשוף ללא גנה ועצים. זה בית העירייה, ועליו מתנוססים זה ליד זה שני דגים לים: דגל יווני ודגל בריטי.

הארץ הקרובה ביותר לקפריסין היא תורכיה, אבל רוב תושבי האי מדברים יוונית, והארץ מלאה אגדות ואמונות תפלות מימי קדם וימי הביניים תרותם של אנשי המקום היא יוונית. אולם הארץ שייכת לקיסרות הבריטית (בקשיש מימי דיורעאלי) ומהווה בסיס חשוב לחיל התעופה הבריטי. מרבית תושבי המקום

לצרכי חוץ: הנוף הקפריסאי המושך מדי שנה רבבות תיירים מכל קצוות המזרח התיכון. אידיליה לציריח, אחד הענפים המועטים שהאנגלים טרחו לפתח באי.

כפנים: את זאת אין התייר רואה — כך גרים המוני העם, בעוני, דלות ומרסוט. הם חיים משמונה שילינג ליום, אם אפשר לקרוא לזה חיים.

הנשים עובדות... הנשים מבצעות את העבודות הקשות ביותר. מעבודות השדות ואף סוללות כבישים למען הממשלה המנצלת את שכר עבודתם הירוד.

...והגברים יושבים בבית קפה — גם בשעות הבוקר המוקדמות ביותר תמצאם שותים קפה ומשוחחים על הנושא הנצחי: איחוד עם יוון.

